२०२१-२२

शास्त्री-परीक्षा

खण्डः–द्वितीयः, अधिसत्रं–द्वितीयम्

विषयः- अनिवार्यसंस्कृतम्, पत्रं- द्वितीयम्

समय - ३½ होराः **सम्पूर्णाङ्काः – ७०**

निर्देशः – एकस्यां पंक्तौ दश शब्दाः प्रतिपृष्ठं च अष्टौ पंक्तयो लेख्याः ।

१. अधोलिखिताः सर्वेप्रश्नाः समाधेयाः- **१x१०=१०**

क. बुद्धचरितस्य रचयिता कः?

ख. राजकुमारः कीदृशं स्यन्दनमारुरोह?

ग. बुद्धचरिते कति सर्गाः?

घ. बुद्धस्य पितुः किं नाम आसीत्?

ङ. अश्वघोषस्य जन्मस्थानं किं?

च. बुद्धचरितस्य नायकः कः?

छ. अश्वघोषस्य मातुर्नाम किमासीत्?

ज. बुद्धचरिते तृतीयसर्गस्य नामास्ति?

झ. गौतमबुद्धस्य माता का?

ञ. चिकित्सितं कः चकार?

२. अधोलिखितेषु द्वयोः पद्ययोः सप्रसङ्गं व्याख्या विधेया॥ **८**

क. अथो नरेन्द्रः सुतमागताश्रुः शिरस्युपाघ्राय चिरं निरीक्ष्य।
गच्छेति चाज्ञापयति स्म वाचा स्नेहान्न चैनं मनसा मुमोच॥

ख. परस्परोत्पीडनपिण्डितानां संमर्दसंक्षोभितकुण्डलानाम्।
तासां तदा सस्वनभूषणानां वातायनेष्वप्रशमो बभूव॥

ग. प्रत्यङ्गहीनान्विकलेन्द्रियांश्च जीर्णातुरादीन् कृपणांश्च दिक्षु।
ततः समुत्सार्य परेण साम्ना शोभां परां राजपथस्य चक्रुः॥

घ. प्रासादसोपानतलप्रणादैः काञ्चीरवैर्नूपुरनिस्वनैश्च।
वित्रासयन्त्यो गृहपक्षिसंघानन्योन्यवेगांश्च समाक्षिपन्त्यः॥

३. अधोलिखितासु सूक्तिषु द्वयोः आशयं संक्षेपेण स्फुटीकुरुत- **८**

क. "ज्ञात्वा ततः स्त्रीजनवल्लभानां ...."?

ख. ततः प्रकीर्णोज्ज्वलपुष्पजालं

ग. निः सृत्य कुब्जाश्च महाकुलेभ्यो

४. बुद्धचरिते तृतीय सर्गस्य सारांशो लेख्यः। **८**

अथवा

अश्वघोषस्य रचनापरिचयं निरूपयत।

५. अधोलिखितेषु कानिचित् <u>**चत्वारि**</u> **सूत्राणि सोदाहरणानि व्याख्येयानि-**

४x४=१६

क. कर्मणि द्वितीया

ख. स्वतन्त्रः कर्ता

ग. प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा

घ. अकथितं च

ङ. नमस्स्वस्तिस्वाहास्वधालंवषड्योगाश्च

च. ध्रुवमपायेऽपादानम्

छ. सप्तम्यधिकरणे च

६. अधोलिखितेषु केचित् चत्वारः प्रयोगाः सूत्रोल्लेखपूर्वकं साधनीयाः।

२x४=८

क. हरिः सेव्यते

ख. वलिं याचते वसुधाम्

ग. प्रजाभ्यः स्वस्ति

घ. रामेण बाणेन हतो बाली

ङ. स्थाल्यां पचति

च. ग्रामाद् आयाति।

७. अधोलिखितेषु किमपि त्रयमवलम्ब्य टिप्पणी विधेया। ३x४=१२

कालिदासः, श्रीहर्षः, विश्वनाथः, माघः, शूद्रकः, दण्डी।

****